

— на підставі результатів аналізу оперативної практики провести ретельне дослідження умов поширення в Україні протиправного використання даних ринків у частині, що стосується легалізації відмивання «брудних» коштів, розробити методичні рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів у сфері протидії цій злочинності;

— здійснити заходи щодо припинення зловживань під час приватизації підприємств, що мають стратегічне значення для держави, з метою заволодіння контрольними пакетами акцій цих підприємств з використанням доходів, одержаних злочинним шляхом;

— підвищити ефективність оперативно-розшукової роботи з виявлення організованих груп і злочинних організацій, що корумповані зв'язки в органах влади та управління ведуть заздалегідь сплановану незаконну діяльність у фінансово-кредитній та банківській сферах також на ринку цінних паперів;

— посилити контроль за наданням звітної інформації емітентами та особами які провадять професійну діяльність на ринку цінних паперів, організувати разом з іншими державними органами проведення перевірки фінансово-господарської діяльності цих емітентів та осіб, а також фондових бірж і само регульованих організацій;

— налагодити на взаємній основі та в межах, установлених чинним законодавством, регулярний обмін інформацією з метою виявлення фактів застосування нових механізмів легалізації доходів, одержаних протиправним шляхом.

Література

1. *Василик О. Д.* Роль комерційних банків у розбудові фондового ринку // Вісник НБУ. — 2005. — № 4. — С. 23—27.
2. *Барановський О. І.* «Відмивання» грошей: сутність та шляхи запобігання. — Вид-во «Форт», 2003.

УДК 338.2

Д. Ю. Наконечна

ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТЮ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ КРИЗИ

Криза, що розпочалася в 2008 році, завдала значних збитків економіці всього світу та українській зокрема. Низька енергоефективність стала одним з основних чинників негативних явищ у на-

ціональній економіці в 1990-х роках і загострює вплив кризи на вже існуючі проблеми України.

Станом на початок 2010 року, показник енергоефективності економіки України залишається надзвичайно низьким. Зокрема, це підтверджується тим фактом, що енергоємність вітчизняного ВВП перевищує, відповідно до даних Міжнародного енергетичного агентства та органів державної статистики, у 2,6 разу середні значення розвинутих держав світу [3].

На нашу думку, погіршення ситуації в Україні можна зупинити за допомогою зменшення енергомісткості виробництва, стимулювання переходу на енергозберігаючі технології на окремих суб'єктах господарювання та управління енергоефективністю господарства на загальнонаціональному рівні. На відміну від промислово розвинутих країн, де енергозбереження є елементом економічної та екологічної доцільності, для України — це питання виживання в ринкових умовах та входження на європейські та світові ринки [1]. Потенціал енергоефективності може стати реальним ресурсом подолання кризових явищ, стабілізації та подальшого зростання економіки держави на інноваційній основі.

Роль державного управління в цьому напрямку стає надзвичайно важливою і полягає в забезпеченні «якісної» моделі економічного розвитку країни (моделі ринкового типу), яка створює безпосередню зацікавленість суб'єктів господарювання та населення у підвищенні ефективності використання енергетичних ресурсів. Дієве державне регулювання енергоефективності суб'єктів господарювання сприятиме збільшенню бази оподаткування та зменшенню державних витрат на управління.

Нормативно-правову базу сфери енергоефективності складають 7 Законів України, понад 150 нормативно-правових актів, більше 100 методичних документів, 50 національних (ДСТУ) та понад 60 міждержавних (ГОСТ) стандартів [2]. Єдину державну політику в сфері ефективного використання енергетичних ресурсів та енергозбереження проводить Національне агентство України у сфері ефективного використання енергетичних ресурсів (НАЕР). Також Урядом прийнято Енергетичну стратегію України на період до 2030 року, Концепцію Державної цільової програми енергоефективності на 2010—2015 роки. Енергоефективність також є одним з важливих компонентів у співпраці між Україною та ЄС (у 2005 році підписано Меморандум про взаєморозуміння щодо співробітництва в енергетичній галузі, у 2008 році — Дорожню карту співробітництва України та ЄС у сфері підвищення енергоефективності, використання альтернативних джерел енергії та

боротьби зі зміною клімату; також цей елемент присутній в ініціативі «Східне партнерство» та буде включений в Угоду про асоціацію між Україною та ЄС).

Незважаючи на проведену роботу на національному рівні та існуючу законодавчу базу, відсутність реальних видимих зрушень у підвищенні енергетичної ефективності економіки спричинена низькою ефективністю державного регулювання цієї сфери (недосконалість цінової та податкової політик, механізму сертифікації та маркування енергоспоживаючого обладнання; застаріла система нормування витрат паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР) та стандарти); недієва державна експертиза (через застарілу нормативно-правову базу, норми); адміністративний характер державного контролю та нагляду, що є неефективним в ринкових умовах; вибірковий характер енергопаспортизації підприємств; недостатність рівня популяризації питань енергоефективності та енергозбереження та недосконалість нормативно-правової бази). Можна говорити про те, що серед шляхів та методів існуючої державної політики енергоефективності перевага надається адміністративно-організаційним та контролюючим заходам, що не відповідає вимогам часу [2].

Пріоритетом державного управління енергоефективністю, на наш погляд, має бути встановлення ефективно діючих, прозорих механізмів регулювання взаємовідносин суб'єктів господарювання, населення та держави, готовність забезпечити однакові умови, уникнення адміністративного втручання у ринкові механізми ціноутворення на енергоресурси, зниження рівня корупційних схем у сфері оподаткування, що створить основу успіху єдиної державної політики енергоефективності [2].

За таких обставин, механізми державного управління серед іншого мають забезпечити: ліквідацію чинників виникнення «тіньових» схем в економіці; встановлення ринкових правил ціноутворення на ПЕР; ліквідацію практики суб'єктів господарювання зменшувати базу оподаткування за рахунок віднесення витрат на енергоресурси до валових витрат на виробництво товарів і послуг; стимулювання ефективного використання ПЕР через податкове (цінове) регулювання («зелені» тарифи; енергетичні та екологічні податки); впровадження механізму стимулювання «кінцевого» споживача до енергоефективного власного виробництва чи використання енергоресурсів; застосування механізмів підтримки суб'єктів господарювання та проектів енергоефективності через використання ринкової інфраструктури (банки, інвестиційні фонди).

З огляду на вищевикладене, державне управління енергоефективністю головним чином має бути спрямоване на приведення окремих положень законодавства у сфері енергозбереження у відповідність з економічною ситуацією (зокрема створення умов економічного стимулювання суб'єктів господарювання до підвищення ефективності використання енергоресурсів), удосконалення порядку нормування питомих витрат енергоносіїв; створення системи нових енергетичних стандартів; удосконалення системи державної експертизи з енергозбереження; запровадження обов'язкової статистичної звітності щодо використання енергоресурсів; створення єдиного механізму державного контролю у сфері енергозбереження і енергоефективності, уникаючи дублювання функцій органів державного управління у цих сферах; встановлення адекватної юридичної відповідальності юридичних осіб, посадовців та громадян за неефективне використання паливно-енергетичних ресурсів; забезпечення переходу до масового застосування та заміни на сучасні приладів обліку споживання енергоресурсів [1].

Також надзвичайно важливою є розробка взаємоузгодженої дієвої та прозорої системи законодавства з енергозбереження, яка відповідатиме принципам ринкової економіки, бюджетного процесу, міститиме правові норми, які б передбачали адекватне поєднання інструментів державного регулювання та заохочення суб'єктів господарювання та населення щодо ефективного використання ПЕР. Основним завданням такої системи має бути створення сприятливих умов для ефективного використання ПЕР, удосконалення правового регулювання у сфері обліку енергоресурсів, уникаючи безпосереднього втручання у господарську діяльність суб'єктів господарювання.

Саме фактор енергозбереження є одним з визначальних для загальної стратегії розвитку України для виходу із теперішньої кризи та важливим для попередження кризових явищ в економіці в майбутньому. Від його рівня залежить ефективне функціонування національної економіки. Результативна політика енергоефективності є суттєвим фактором економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності продукції окремих суб'єктів господарювання та національного господарства в цілому.

Література

1. Енергетична стратегія України на період до 2030 року (www.search.ligazakon.ua)
2. Енергоефективність як ресурс інноваційного розвитку: Національна доповідь про стан та перспективи реалізації державної політики енер-

гоефективності у 2008 році / С. Ф. Єрмілов, В. М. Гесць, Ю. П. Ященко, В. В. Григоровський, В. Е. Лір та ін. — К.: НАЕР, 2009. — 93 с.

3. Концепція Державної цільової економічної програми енергоефективності на 2010—2015 роки (www.zakon.rada.ua)

4. SPU report for the Swedish International Development Agency (SIDA), 10 February 2009 [http://www.wider-europe.org/files/Energy %20 Efficiency % 20in %20Ukraine.pdf](http://www.wider-europe.org/files/Energy%20Efficiency%20in%20Ukraine.pdf)

УДК 65.5

С. П. Наливайченко

МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО КАК ВЫСШИЙ ЭТАП РАЗВИТИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА

Предпринимательство есть способ хозяйствования, который в результате многовековой эволюции утвердился в экономике развитых стран. Международное предпринимательство выражает высший этап развития общественного производства и функционирует как системное образование на интернациональном уровне.

Современный этап развития мировой экономики характеризуется интенсивным расширением международной предпринимательской деятельности, то есть деятельности, осуществляемой путем научно-технического, производственного, торгового, сервисного и другого взаимовыгодного сотрудничества субъектов хозяйствования двух и больше стран (международных партнеров) [1]. Основным побудительным мотивом активизации и расширения участия партнеров в международном бизнесе является возможность увеличения масштабов и эффективности предпринимательства за счет интернационализации определенных сегментов рынка, использования новых дополнительных источников необходимых материальных (инвестиционных) ресурсов, диверсификации производственно-хозяйственной деятельности.

В последние десятилетия произошли коренные преобразования в международной предпринимательской деятельности. Важной чертой современного мирового хозяйства является деятельность его субъектов в условиях жёсткой конкуренции, обусловленной, в первую очередь, непрекращающейся борьбой за рынки сбыта. Компании пересматривают свои стратегические позиции для того, чтобы реагировать на изменения экономической, кон-